

Mýtus

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1993](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1993](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 9. 9. 1993
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 9. 9. 1993

Mýtus

Člověk „vypadlý“ z přírody (v tradičním mytickém a také antimytickém zpracování „vyhnáný“ z přírody, resp. z ráje) se dostal jaksi do „prázdna“, do „vakua“, v němž nemohl žít. Musel – ať už tomu bylo jakkoliv – žít v onom světě, z něhož byl vyhnán, resp. z něhož vypadl. To znamená, že se musel znovu naučit v něm žít, a to nyní už jinak, zejména stále složitěji, komplikovaněji. A tento nový způsob života potřeboval zprostředkování, neboť nemohl spočívat v žádném „návratu“ k přírodě, resp. ke světu (spíše osvětí) „původnímu“. Člověk se nemohl rozhodnout stát se znovu přírodní bytostí (tato možnost se před ním vůbec neotvírala, neboť ještě ani nemohla být artikulována). Navenek zjevným zprostředkováním byl právě mýtus jakožto vypravování, které se stále vracelo k témuž, ale navzdory tomu bylo neschopno totožnost onoho „téhož“ účinně zajistit: vše záleželo jen na paměti, která byla předávána z generace na generaci. Fakticky tak došlo k tomu, že člověk vlastně už nežil přímo ve světě (dokonce ani tak, jako živočichové žijí ve svém osvětí, neboť ani oni nežijí přímo „ve světě“), nýbrž žil v onom vypravovaném světě, resp. ve světě vypracování, ve světě předávaného, tradovaného vypravování – právě ve světě mýtu. A tento svět musel být namáhavě udržován, a navíc stále znovu strukturován a upevňován, a zase restrukturován a znovu upevňován atd. To se dělo pomocí rituálů, ale mezi rozmanitými rituály se jako nejúčinnější ukázal být jazyk, mluva, řeč. Odtud také název mýtu: mythos znamená povídání. Život ve světě mýtu tak znamenal první formu života ve světě řeči (nejen ve světě jazyka, ale objasňovat to nelze nyní). Byl to tedy vlastně jazyk, který nikoliv sice otevřel, ale učinil schůdným a obyvatelným onen svět ne-přírody, svět vedle přírody, za přírodou, nad přírodou. Mohl ovšem splnit tuto funkci jen díky tomu, že sám se otevřel člověku jako nový svět, svět nepřírodní, mimopřírodní, „nad-přírodní“.

(Praha, 930909–1.)